

هفته گذشته بازار ارز علی‌رغم تمام تلاش‌های بانک مرکزی و صرافی‌ها، شاهد ورود نامرئی و ناکام سودجویان برای افزایش نرخ ارز در بازارها بود.

نخستین ماه در سال ۹۸، اخبار و جو روانی هدایت شده از برون مرز مجدد خیابان فردوسی را مورد هدف قرار داد و نرخ ارز با حجم کمتری نسبت به سال گذشته، سوار بر حباب شد، تحلیلگران اقتصادی معتقدند که در هفته گذشته بازار تلاش‌های بسیار زیادی برای ثبات نرخ ارز انجام داد، اما به نظر می‌رسید سودجویان با انگیزه تر برای افزایش نرخ تلاش می‌کردند.

حبابی که فاصله زیادی بین نرخ واقعی ارز در صرافی‌ها ایجاد کرد و به نظر می‌رسد این حباب کار عده‌ای اندک که نام آنها را سودجو، دلال و یا شاید **مفسد اقتصادی** می‌توان گذاشت، است.

به خیابان فردوسی رفتیم و در جریان معاملات روز آن قرار گرفتیم، بازار پس از یک هفته پر تنش و مبهم، وضعیت بسیار مطلوبی را در پیش گرفته است. برای اینکه بیشتر در جریان اتفاقات هفته گذشته قرار بگیریم با یکی از صرافان رسمی و مجاز این خیابان دیدار و گفت‌وگو کردیم.

یک صراف مجاز در خیابان فردوسی با اشاره به تحولات هفته گذشته بازار ارز گفت: نرخ ارز به‌ویژه دلار، در هفته گذشته شاهد افزایش نرخ غیر موجهی بود، یعنی تنها دست کاری‌ها خبری از خارج از کشور و برخی دلالتان که به نظر می‌رسد با اعمال نفوذ همچنان در بازارها وجود دارند منجر به افزایش نرخ ارز شد.

دلار از مرز ۱۲ هزار تومان به ۱۴ هزار تومان رسید و بازار ارز مجدد گرفتار نگرانی در عرضه و تقاضا شد، اما خوشبختانه در پایان هفته این حباب کم کم تخلیه شد و نرخ مثبتی کاهشی را در پیش گرفت.

عبدالناصر همتی، رئیس کل بانک مرکزی در آغاز سال ۹۸ بازار ارز را با ثبات و با کاهش نرخ دلار پیش‌بینی کرده و گفت: تعطیل شدن صرافی‌ها و غیرمجاز خواندن فعالیت آنها یکی از عواملی بود که منجر به افزایش نرخ دلار در بازار شد و همچنان هم اثرات آن بر روان بازار مشاهده می‌شود، اما مطمئنم با نظارت‌های بانک مرکزی و حفاظت از ارزش پول ملی نوسانات دیگر در بازار ارز ایجاد تشنج نخواهند کرد.

رئیس کل بانک مرکزی ضمن نوید واقعی شدن نرخ ارز در سال ۹۸ اظهار کرد: نرخ فعلی بازار ارز واقعی نیست، اما حتما در سال جدید شاهد واقعی شدن آن در بازارها خواهیم بود.

تقاضای بالای ارز در هفته‌های گذشته عاملی برای افزایش نرخ دلار

همتی همچنین در نشست با اصحاب رسانه در ۱۸ فروردین امسال گفت: لازمه کاهش نرخ ارز، هماهنگی سایر دستگاه‌های اقتصادی با بانک مرکزی است، درست است که ارز باید در خدمت تجارت باشد، اما این در شرایطی است که کشور روال عادی خود را طی می‌کند، اما زمانی که دشمن در حال حمله به بازار ارز است، نمی‌توانیم بگوییم که ارز باید در خدمت تجارت باشد، بلکه اولویت با ارز است، چراکه به طور مستقیم با ارزش پول ملی و فشارهای سیاسی وارد شده بر کشور ارتباط دارد.

رئیس کل بانک مرکزی افزود: برخی گفتند من گفته‌ام که اگر مردم ارز نخرند ارزان می‌شود، منظور من از خرید و فروش ارز این بود که مردم وارد دلالی ارز نشوند و خوشحالم که اکنون وارد نمی‌شوند.

وی با اشاره به آمار خرید و فروش ارز در روز گذشته توسط صرافی‌های مجاز بانک مرکزی، گفت: در هفته‌های گذشته ۱۰ برابر میزان فروش ارز، خرید داشتیم و این ارز را به قیمت ۱۳ هزار و ۱۰۰ تومان خریدیم، این در حالی است که قیمت دلار در بازار ۱۳ هزار و ۶۰۰ تومان اعلام می‌شد، این آمار مشخص می‌کند که این قیمت‌ها واقعی نیست.

رئیس کل بانک مرکزی، اظهار کرد: نمی‌خواهم کسی بر اساس حرف من ارز نخرد و ضرر کند، اما می‌دانم که این نرخ‌ها واقعی نیست، اما هدف ما ثبات در بازار است، چراکه ثبات قیمت برای ما مهم‌تر است.

به گفته وی، فعالان اقتصادی با ثبات بازار ارز می‌توانند برنامه‌ریزی کنند، بنابراین ما به همین دلیل این نرخ‌ها را می‌پذیریم تا ثبات در بازار حاکم شود.

بیژن عیدی، کارشناس مسائل بانکی به دلایل اهمیت دلار در بازار ایران اشاره کرده و گفت: شبکه بانکی یکی از عواملی است که منجر شده تا نوسانات به صدم ثابته در بازارها مشخص شود. بانک‌ها همچنان علاقه‌مند به تبادلات ارزی بر مبنای دلار هستند، زیرا معتقدند این ارز راحت‌تر انتقال می‌یابد.

وی افزود: حالا که دلار با تحریم‌هایی روبه‌رو شده است و انتقال آن دشوار، به محض کمبود عرضه سودجویان و دلالان ارزی با تغییر نرخ، سوءاستفاده خود را از این بازار می‌برند، دولت باید برنامه‌ای برای دور زدن این نوع واردات (ارز) داشته باشد تا هرکسی که چندبار ارز خرید و فروش کرده است برای کسب سرمایه روانه این بازار نشود.

دلان ارزی، داد رئیس سازمان برنامه و بودجه را هم در آوردند

محمدباقر نوبخت، رئیس سازمان برنامه بودجه کشور در نشست خبری با اصحاب رسانه به تغییر در روند تخصیص ارز به واردکنندگان خبر داد و گفت: متأسفانه هدف اصلی دولت برای حمایت از سفره اقشار ضعیف جامعه، کاملاً محقق نشد و تخصیص ارز ۴۲۰۰ تومانی هم نتوانست جلو سوداگری سودجویان را بگیرد.

به طور مثال زمانی که دولت به واردات گوشت قرمز ارز دولتی تخصیص می‌دهد، این مواد غذایی با نرخ ارز آزاد یا نیمایی به دست مردم می‌رسد و در این بین افرادی هم هستند که برای افزایش نرخ ارزها در بازار تلاش می‌کنند تا بتوانند بیشترین سود را از این بازارها ببرند.

مجتبی دستی، تولید کننده نمونه کشوری به تأثیر نوسانات ارزی و دست‌کاری نرخ توسط دلالان بر بازار تولیدی کشور اشاره کرد و گفت: معتقدم نرخ ارز به خودی خود افزایش پیدا نمی‌کند در این بین دست‌های پشت پرده‌ای هم هستند که بازار را با اتصال به ارگان‌های اجرایی بالا می‌برند. در اصل بانک مرکزی و صادرکنندگان بزرگ تعیین کننده نرخ ارز هستند و آنها هستند که مشخص می‌کنند در آینده نرخ ارز چگونه و به چه شکل باشد.

وی افزود: از پیامدهای افزایش نرخ ارز کاهش ارزش پول ملی و در نتیجه کاهش قدرت خرید مردم و بالا رفتن هزینه‌های تولید می‌شود.

دستی تأکید کرد: بزرگترین ضربه‌ای که از افزایش نرخ ارز به وجود می‌آید بی‌ثباتی اقتصادی است به طوری که در اقتصاد کشور نوعی بی‌برنامگی به وجود می‌آید. داشتن برنامه ریزی یک عامل مهم در مسیر تولید است. بی‌ثباتی در نرخ ارز هیچ‌گاه موجب تحول بنگاه‌های اقتصادی نمی‌شود و فرصت‌های به‌وجود آمده برای صادرات موقتی هستند، در واقع بیان اینکه فرصت‌های صادراتی در پس افزایش نرخ ارز به‌وجود می‌آید اصلاً صحیح نیست.

وی ادامه داد: دلایلی که با تمام توان برای افزایش نرخ ارز تلاش می‌کنند قطعاً فکرها برای افزایش نرخ مواد اولیه، دستمزد و سایر هزینه‌های جاری یک کارگاه تولیدی می‌شود.

این تولیدکننده قطعات صنعتی بیان کرد: سال گذشته، سالی بود که تولیدکنندگان علی‌رغم تمام تلاش‌ها، درگیر نوسانات ارزی بودند، این افزایش هزینه‌ها به‌طور میانگین تا سقف ۳۰۰ درصد هم افزایش پیدا کرد. از زبان یک تولیدکننده از مسئولان می‌پرسم که برای قیمت تمام شده یک محصول تا چند درصد می‌توانیم افزایش قیمت داشته باشیم؟ آیا بازار مصرف‌جویی این افزایش قیمت است؟ تکلیف تولیدکننده چیست؟

وی گفت: افزایش نرخ ارز از یک طرف و از طرف دیگر تحریم‌های ناجوانمردانه. نتیجه این می‌شود که در تأمین برخی مواد اولیه خارجی دچار تورم بی‌سابقه و همچنین عدم دسترسی به آن به دلیل تحریم‌های اقتصادی هستیم.

دستی در پایان تأکید کرد: دولت در عمل هیچ برنامه‌ای برای چنین شرایطی نداشت و همواره درگیر مسائل جناحی و سیاسی شده بود، اما به نظر می‌رسد سختگیری‌های بانکی مرکزی تا حدودی سرعت نوسانات را کاهش داده، اما باز هم این تولیدکننده است که در خط مقدم جبهه تحولات ارزی است.

گفته‌ها و شنیده‌ها اصلی‌ترین عاملی را که از ثبات نرخ ارز در بازار جلوگیری می‌کند را سودجویان با نفوذ در تمام بازارها نشان می‌دهد. در واقع این افراد علاوه بر اینکه در دست‌کاری نرخ ارز با همکاری برخی صراف‌ها مشغول هستند، با تغییر نرخ به سرعت در بازارهای اقلام اساسی هم تأثیرگذار می‌شوند. اجناس انبار شده‌ای که با نرخ ارز دولتی وارد شده‌اند را با نرخ نیمایی و یا آزاد وارد بازار می‌کنند و با انواع افزایش قیمت‌ها موجب نارضایتی مردم می‌شوند.

این افراد در بسیاری از کانال‌ها و همچنین گروه‌ها قبل تغییر در نرخ ارز، خبر افزایشی بودن آن را پخش کرده و منجر به هجوم مردم به خیابان‌های فردوسی و خرید و فروش مازاد ارز می‌شوند. همین امر طبیعت بازارها برهم زده و کنترل را از دست مسئولان خارج می‌کند. نکته اینجاست که باید برای نفوذ این افراد در بازارها فکری اندیشیده شود تا اینکه دایم خبر از کاهش و اعمال قدرت نظارتی به جامعه منعکس شود.

